

Tietopaketti ISNlstä

Täältä löydät vastaukset meille useimmin esitettyihin kysymyksiin. Kysymykset on jaettu ryhmiin [Yleistä](#), [ISNIn käyttö ja hyöty](#) ja [Virheelliset tiedot ja tietojen käsittely](#).

Lisäksi tietopaketissa löytyy oma osio [ISNIn käytöstä tekijänoikeusjärjestöissä](#).

Jos et löydä etsimääsi vastausta tältä sivulta, ota meihin yhteyttä: [toimijakuvailu-posti @ helsinki.fi](mailto:toimijakuvailu-posti@helsinki.fi).

Lyhyt linkki tietopakettiin: <https://www.kivi.fi/x/NAAOCw>.

[About ISNI in English](#)
[Om ISNI på svenska blocked URL](#)



Yleistä

ISNI-tunnus (*International Standard Name Identifier*) identifioi globaalisti, ainutkertaisesti ja pysyvästi henkilöiden ja yhteisöjen julkiset identiteetit. ISNI kokoaa yhteen saman henkilön tai yhteisön nimen variaatiot ja nimenmuodot (esimerkiksi saman nimen erilaiset translitteraatiot) ja sen avulla voidaan erottaa samannimisistä henkilöistä ja yhteisöistä toisistaan.

ISNI-tunnus kuuluu samaan tunnusteperheeseen kuin esimerkiksi ISBN- tai ISRC-tunnus. Siinä missä ISBN-tunnuksen avulla yksilöidään kirjoja ja ISRC-tunnustekoodilla puolestaan äänitteellä olevia kappaleita, ISNI-tunnuksen avulla pystytään yksiselitteisesti identifioimaan esimerkiksi kirjaan tai äänitteeseen liittyviä henkilöitä ja yhteisöjä.

ISNI-tunnus muodostuu 16 merkistä ja se merkitään joko välilyönneillä (0000 0001 2147 8925) tai ilman (0000000121478925). Saman ISNI-tunnuksen voi myös esittää URL-muodossa: <https://isni.org/isni/0000000121478925> (Tove Jansson). Kyllä.

ISNI-tunnuksen muodostamisen periaatteita määritellään ISNI-standardissa ISO 27729 ([linkki](#) Kansainvälinen standardiorganisaatio ISO:n ylläpitämään standardiin, englanninkieliset sivut).

Standardista on myös Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n ylläpitämä suomennos SFS-ISO 27729 ([linkki](#) SFS-standardien verkkokauppaan). Toimijalla tarkoitetaan henkilöä tai yhteisöä, joka liittyy julkaistun tieteelliseen tai taiteelliseen aineistoon tai esimerkiksi käsikirjoitusaineistoon tai arkistomateriaaliin.

Toimija voi olla esimerkiksi kirjailija, säveltäjä, yhteisö tai kustantaja. Toimija voi olla myös kirjan aiheena oleva henkilö tai yhteisö, esimerkiksi kuninkaallinen henkilö, poliittinen aktivisti, sotien aikainen pataljoona tai paikallinen yritys. ISNI-standardin mukaan julkisilla identiteeteillä tarkoitetaan nimiä, joita toimijat käyttävät luodessaan, tuottaessaan, hallinnoidessaan ja välittäessään tietosisältöjä esimerkiksi viestintävälineissä.

Julkinen identiteetti on siis se nimenmuoto, jolla henkilö esiintyy julkisuudessa.

Jos henkilö julkaisee teoksia sekä omalla nimellään että taiteilijanimellään, molemmat ovat julkisia identiteettejä ja saavat oman ISNI-tunnuksen.

Jos henkilö julkaisee teoksia ainoastaan taiteilijanimellä, vain taiteilijanimi on julkinen identiteetti. ulkisella identiteetillä voi olla erilaisia kirjoitusasuja tai nimenmuotoja. Näitä kaikkia yhdistää yksi ISNI-tunnus.

Esimerkiksi venäläisillä nimillä voi olla monta eri translitterointitapaa ja kirjoitusasua. Kaikkia alla olevia Pjotr Tšaikovskin eri nimenmuotoja yhdistää yksi ISNI (<https://isni.org/isni/0000000121449518>).

- Tšaikovski, Pjotr
- ajkovskij, Petr
- Tšaikovsky, Peter
- Tšaikovski, Pjotr
- Tšaikovski, Peter
- ,
- ,
- ,
-

Kyllä voi.

Jos kirjailija julkaisee kirjoja sekä omalla nimellään että eri pseudonyymeillä tai taiteilijanimillä, hänellä on silloin useampi julkinen identiteetti. Jokaisella näistä voi olla oma ISNI-tunnus.

Esimerkiksi

- todellinen nimi: **Pirkko Saisio** <https://isni.org/isni/0000000081572780>
- toinen identiteetti/pseudonyymi: **Jukka Larsson** <https://isni.org/isni/0000000045929754>
- toinen identiteetti/pseudonyymi: **Eva Wein** <https://isni.org/isni/0000000081505780>

ISNI-IA (ISNI International Agency) hallinnoi ISNI-toimintaa ja sen kotipaikka on Lontoo (Iso-Britannia). Lisätietoja organisaation hallinnosta löydät ISNI-keskuksen kotisivuilla (englanniksi): <https://isni.org/page/governance/>.

Tietokannasta ja sen teknisestä ylläpidosta vastaa ISNI-AA (ISNI Assignment Agency). ISNI-tietokannan sisältöä ylläpitää ISNI QT (ISNI Quality Team), joka koostuu kansalliskirjastojen British Library ja Bibliothèque nationale de France asiantuntijoista. Jokainen rekisteröintitoimisto on vastuussa tietokantaan lähetettyjen tietojen ajantasaisuudesta. Lisätietoja toiminnasta löydät ISNI-keskuksen kotisivuilla (englanniksi): <https://isni.org/page/how-isni-works/>.

Ainoastaan rekisteröintitoimistot (ISNI Registration Agencies) voivat hakea uusia ISNI-tunnuksia. Rekisteröintitoimistoilla on rajoittamaton lukuoikeus ISNI-tietokantaan. Luettelo ISNI:n rekisteröintitoimistoista löydät ISNI-keskuksen kotisivuilla (englanniksi): <https://isni.org/page/isni-registration-agencies/>.

Rekisteröintitoimistot välittävät ISNI-hakemukset kansainväliseen ISNI-tietokantaan asiakkaiden puolesta ja neuvovat, mitä tietoja ISNI-hakemusta varten tarvitaan.

Kansalliskirjasto on toistaiseksi ainoa suomalainen ISNI-rekisteröintitoimisto. Kansalliskirjasto ei siis itse myönnä ISNI-tunnuksia, vaan toimii tietojen välittäjänä ISNI-hakemuksen tehneen (esimerkiksi tekijänoikeusjärjestön tai kustantajan) ja tunnuksen myöntävän tahon eli kansainvälisen ISNI-keskuksen välillä.

ISNI:n käyttö ja hyöty

ISNI-tunnusta käytetään tekijätietokannoissa, jotta voidaan yksiselitteisesti erottaa toisistaan samannimiset henkilöt tai yhteisöt.

ISNI-tunnus toimii samalla sillanrakentajana eri tunnisteita käytettävien tahojen välillä ja varmistaa, että teokseen liittyvät tekijät ovat yksiselitteisesti tunnistettavissa.

ISNI-tunnusta hyödyntävät mm. Wikipedia ja Wikidata, monet kansalliskirjastot (esim. Kansalliskirjasto, Ranskan kansalliskirjasto BnF) sekä eri tekijänoikeusjärjestöt.

Myös kustantajien ja kirjavälittäjien keskuudessa ISNI-tunnuksen käyttö alkaa yleistyä.

ISNI-tunnuksen avulla voidaan yksiselitteisesti tunnistaa toimijoita/teoksiin liittyviä tekijöitä (esimerkiksi kirjailijoita, kustantajia, säveltäjiä), jotka liittyvät tieteelliseen tai taiteelliseen aineistoon.

ISNI kokoaa yhteen samaan toimijaan liittyvät nimen variaatiot ja muuttuneet nimenmuodot.

ISNI-tunnuksen avulla hakutulokset voi luotettavasti kohdentaa haluttuun toimijaan.

ISNI-tunnuksen avulla voidaan erottaa samat tai samankaltaiset nimet toisistaan ilman, että syntymävuosia tai muita arkoja henkilötietoja tarvitsee käsitellä julkisissa palveluissa.

ISO-standardin mukainen tunnus edistää koneluettavuutta ja toimii yhdistävänä tekijänä eri järjestelmien välillä.

ISNI on lyhenne sanoista *International Standard Name Identifier* ja ORCID puolestaan *Open Researcher and Contributor ID*. Tunnisteissa on paljon yhtäläisyyksiä mutta myös joitakin eroja.

Yhtäläisyydet

- Molemmat ovat pysyviä ja yksilöiviä tunnisteita, joiden tarkoitus on erottaa samannimiset henkilöt toisistaan, yhdistää nimien erilaiset kirjoitusasut ja ratkaista muitakin nimen eri muotoihin liittyviä sekaannuksia.
- Molemmat tunnuksot muodostuvat 16 merkistä.
- Molempien tunnisteiden käyttö yleistyy maailmalla.

Eroavaisuudet

- ORCID on lähinnä tutkijoille suunnattu, ISNIä voidaan puolestaan antaa sekä tieteellisen että taiteellisen luovan työn tekijöille.
- ISNI-tunnuksen voi hakea ainoastaan ISNI:n jäsenorganisaation tai rekisteröintitoimiston kautta, ORCID-tunnuksen voi hakea itse. Koska ISNI-tunnuksia luodaan keskitetysti, toimija ei välttämättä aina tiedä, että hänellä on ISNI-tunnus.
- ISNI-tunnus on tarkoitettu sekä yhteisölle että henkilölle ja sen avulla voi identifioida sekä edesmenneitä että eläviä henkilöitä. ORCID-tunnus on suunnattu aktiivisille tieteentekijöille.
- ISNI-tunnusta hyödyntävät mm. tekijänoikeusjärjestöt, kansalliskirjastot, kirjankustantajat ja -välittäjät sekä verkossa toimivat musiikkipalvelut. ORCID-tunnus on ensisijaisesti tarkoitettu tutkijoiden identifiointiin.
- Suomessa ORCID-koordinaattorina toimii CSC, ISNI-toiminnasta vastaa puolestaan Kansalliskirjasto. CSC ja Kansalliskirjasto kartoittavat mahdollisia yhteistyön muotoja.

ISNI:n käyttö tekijänoikeusjärjestöissä

Luovan alan tekijänoikeusjärjestöjen metadattaa parannetaan hankkimalla tekijöille kansainväliset ISNI-tunnuksot. Projektin käynnistyi vuoden 2022 helmikuussa ja kestää vuoden 2023 loppuun asti. Projektissa ovat mukana Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto ja Teosto. Lisätietoa projektista löydät Kansalliskirjaston sivuilta: <https://www.kansalliskirjasto.fi/fi/projektit/isni-tunnusten-kayttoonotto-tekijanoikeusjarjestoissa>.

Onko suomalaisilla luovan alan tekijöillä jo ISNI-tunnuksia?

ISNI-tunnuksia on jo laajasti luovan alan tekijöilläkin, vaikka he eivät välttämättä tiedä siitä.

Kansalliskirjasto on hakenut ISNI-tunnuksia kaikille omassa tekijätietokannassa oleville tekijöille, tunnuksia on jo noin 176 000. Kansalliskirjaston tekijätietokantaan kuvaillaan kaikki tekijät, jotka ovat Suomessa julkaistujen aineistojen tekijöinä.

Kansalliskirjaston tekijätietokannassa olevat ISNI-tunnuksot voi hakea Kantosta ([KANTO - Kansalliset toimijatiedot](#)).

ISNI-tunnus on verrattavissa **IPI**- tai **IPN**-numeroon. ISNI:n tarkoitus on yksiselitteisesti identifioida mihin tahansa luovaan teokseen liittyviä henkilöitä ja yhteisöjä, mm. kirjailijoita, esittäjiä, visuaalisen taiteen tekijöitä, esiintyjä, tuottajia tai kustantajia.

Yhteisen globaalin tunnisteiden käyttöönotto mahdollistaa pitkällä aikavälillä tiiviimmän yhteistyön ja paremman palvelun tekijänoikeusjärjestöjen asiakkaille.

ISNI-tunnus parantaa tekijään liittyvien tietojen luotettavuutta ja yhteentoimivuutta.

ISNI-tunnuksen käyttöönotto kehittää osaltaan taiteellisten alojen digitaalisen datan käyttöä, saatavuutta ja hallintaa.

ISNI:n käyttöönoton myötä tekijänoikeusjärjestöjen metadatan laatu paranee.

Mitä hyötyä ISNI:stä on luovan työn ammattilaisille?

Edellisessä osiossa vastataan kysymykseen *Mitä hyötyä ISNI:stä on?* yleisellä tasolla. Jos tarkastellaan hyötyjä erityisesti luovan alan ammattilaisten näkökulmasta, voidaan lisätä seuraavat hyödyt:

- ISNI-tunnus toimii yli toimialarajojen eli sitä voi hakea kaikki luovan työn ammattilaiset.
- ISNI-tunnuksen avulla erityisesti ulkomailla toimivien oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuskorvaukset voidaan kohdentaa entistä paremmin.
- Tekijänoikeusjärjestöjen yhteistyökumppanien keskuudessa, erityisesti musiikkialalla, ISNI-tunnuksen käyttö yleistyy.

ISNI International Standard Name Identifier on ISNI-IA:n hallinnoima tunnus, joka identifioi globaalisti, ainutkertaisesti ja pysyvästi henkilöt ja yhteisöt. ISNI-tunnus voidaan antaa sekä tieteellisen että taiteellisen työn tekijöille. ISNI-tunnusta käytetään helpottamaan tiedonsaantia ja tekijätietojen vaihtoa - kansallisesti ja kansainvälisesti eri organisaatioiden välillä.

IPI Interested Party Information on **CISAC**:in ylläpitämä kansainvälinen tekijätunniste, jota käytetään tekijöiden teosten oikeuksien hallinnointiin. IPI-tunnus on erityisesti säveltäjien ja kustantajien käytössä. Tunnuksen avulla tekijänoikeusjärjestöt pystyvät kohdentamaan tekijänoikeuskorvaukset.

IPN International Performer Number käytetään kansainvälisesti tekijänoikeusjärjestöjen ja muiden musiikkialan toimijoiden yhteistyössä tunnistamaan äänitteillä esiintyvät taiteilijat.

Yhtäläisyydet

- Tunnusten tarkoituksena on identifioida henkilöitä yksiselitteisesti ja erottaa samannimiset henkilöt toisistaan. Ne ovat pysyviä ja yksilöllisiä.
- Tunnukset ovat kansainvälisesti laajasti käytössä.

Eroavaisuudet

- ISNI-tunnusta voi käyttää eri toimialoilla toimivien tekijöiden tunnistamiseen, siinä missä IPN:t käytetään pääasiassa musiikkialan eri toimijoiden tunnistamisessa.
- ISNI-tunnus on julkinen, siinä missä IPI- ja IPN-numerot ovat vain tekijänoikeusjärjestöjen ja heidän asiakkaiden tiedossa.
- IPI- ja IPN-tunnuksia annetaan henkilön todellisille identiteeteille ja pseudonyymeille, ISNI-tunnukset puolestaan haetaan sekä henkilön julkisille identiteeteille että yhteisöille.
- ISNI kokoaa yhteen samaan tekijään liittyvät nimen variaatiot ja muuttuneet nimenmuodot.

Vaikka tunnisteiden välillä löytyy eroja, standardisoidut tunnisteet täydentävät toisiaan ja parantavat metatiedon laatua ja tekijänoikeuskorvausten kohdentumista.

ISNI-tunnuksen avulla luovan työn tekijät voidaan kansainvälisesti yksilöidä luotettavasti ja tietoturvallisesti taiteenalaan riippumatta.

ISNI-tunnus toimii sillanrakentajana eri sisäisiä tunnisteita käyttävien tahojen välillä ja varmistaa muiden alalla käytettyjen tunnisteiden tavoin, että teokseen liittyvät tekijät ovat yksiselitteisesti tunnistettavissa.

Yhä verkottuvammissa maailmassa ja erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä ISNI-tunnus helpottaa teoksen tekijän tunnistamista yksiselitteisesti, mikä auttaa tekijänoikeuskorvausten kohdentamisessa ulkomaille ja ulkomailla.

ISNI-tunnisteiden käyttö laajenee. Globaaleista toimijoista esimerkiksi Apple, Google ja Spotify ovat jo ottaneet ISNI-tunnisteita käyttöön.

ISNI:n jakelu

ISNI-tunnukset ovat vapaasti haettavissa kansainvälisen ISNI-keskuksen ylläpitämästä tietokannasta (<http://www.isni.org/search>).

Kansalliskirjaston tekijätietokanta on avattu avoimena datana **Kanto**-nimisenä kokonaisuutena Finto-palvelussa. ISNI-tunnukset näkyvät muiden kuvailutietojen yhteydessä. Yksittäisiä tunnuksia voi hakea tekijän nimellä.

Suomalaiseen julkaisutuotantoon liittyvät ISNI-tunnukset voi hakea myös Kansalliskirjaston Finna-hakupalvelusta ([tästä](#) pääset Finnan toimija-hakuun).

Melinda-kirjastot voivat hakea ISNI-tunnuksia suoraan Asteri-auktoroitettutietokannasta.

ISNI-tunnus voidaan antaa kaikille luovaa tai tieteellistä työtä tekeville julkisille identiteeteille tai tahoille. ISNI-tunnus voidaan rekisteröidä esimerkiksi kirjailijalle, muusikon taiteilijanimelle, kustantajalle tai tutkimusyksikölle.

Kaikki ISNI-tunnukset generoidaan yhdessä tietokannassa, jota ylläpitää ISNI-AA (ISNI Assignment Agency). Tietoja ei voi lähettää omatoimisesti ISNI-tietokantaan.

Uusia ISNI-tunnuksia voi hakea ISNI:n rekisteröintitoimistojen kautta. Kansalliskirjasto on toistaiseksi ainoa suomalainen ISNI-rekisteröintitoimisto. Kansalliskirjasto ei siis voi myöntää ISNI-tunnuksia suoraan, mutta Kansalliskirjasto voi rekisteröintitoimistona välittää ISNI-hakemuksen kansainväliseen ISNI-tietokantaan.

ISNI:n hakemiseen liittyvistä käytännöistä voit tiedustella Toimijakuvailupalvelusta: toimijakuvailu-posti@helsinki.fi.

ISNI-tunnusta varten tarvitaan alla olevat tiedot.

Kaikki tiedot eivät ole pakollisia, mutta tietoja tulee olla kattavasti. Tähdellä merkityt ovat vahvasti suositeltavia/välttämättömiä.

Henkilöt:

- henkilön etunimi/-nimet ja sukunimi, mahdolliset aiemmat nimet ja muut nimenmuodot ja/tai kirjoitusasu*
- syntymävuosi* ja -paikka
- tieto mahdollisista taiteilijanimistä tai pseudonyymeistä*
- henkilöön liittyvä maa tai maat (asuinpaikka, toimipaikka, tms.)
- henkilön ammatti
- toimiala(t), jo(i)lla henkilö toimii tai on toiminut
- mahdolliset muut standarditunnukset (mm. ORCID, VIAF)
- verkossa olevat tiedonlähteet (mm. Wikipedia, kotisivut), *pakollinen, jos ei ole tietoa henkilöön liittyvistä julkaisuista
- henkilöön liittyviä keskeisiä julkaisuja*.

Yhteisöt

- yhteisön nimi*
- nimen muut muodot (lyhenteet, erikieliset muodot jne.)
- yhteisön perustamisvuosi*
- yhteisön mahdollinen lakkauttamisvuosi
- yhteisöön liittyvä paikka (esim. pääkonttorin sijainti, yhdistyksen rekisteröity kotipaikka, yhtyeen perustamispaikkakunta)
- yhteisön toimiala*
- mahdolliset muut standarditunnukset (mm. Y-tunnus)
- verkossa olevat tiedonlähteet (mm. kotisivut, Wikipedia)*
- yhteisöön liittyviä keskeisiä julkaisuja*.

Tarkempia tietoja tarvittavista kuvailutiedoista voi kysyä Toimijakuvailupalvelusta: toimijakuvailu-posti@helsinki.fi.
Ei ihan.

ISNI-tunnusten hakemukset ovat rekisteröintitoimistoille maksullisia. Rekisteröintitoimistot itse päättävät mahdollisista palvelumaksuista.

Yksityishenkilönä suomalaisen julkaisutuotantoon liittyvien toimijoiden ISNI-tunnukset voi toistaiseksi hakea ilmaiseksi.

Jos organisaation ylläpitämiselle tekijänimikokonaisuudelle halutaan saada ISNI-tunnukset, hinta määräytyy haettavien ISNI-tunnusten mukaan.

Tarkempia tietoja voi kysyä Toimijakuvailupalvelusta: toimijakuvailu-posti@helsinki.fi.
ISNI-tunnuksen saaminen voi kestää kahdesta työpäivästä neljään viikkoon. Pyrimme siihen, että kesto olisi pisimmillään 10 työpäivää (lukuun ottamatta lomakausia).

Uudet ISNI-tunnukset suomalaisen julkaisutuotantoon liittyville julkisille identiteeteille saadaan haettua melko nopeasti.

Tunnuksen hakeminen useammalle henkilölle ja/tai yhteisölle kerralla voi kestää kauemmin ja edellyttää tietojen luovuttamiseen liittyvän palvelusopimuksen allekirjoittamista.

Virheelliset tiedot ja tietojen käsittely

Voit pyytää korjaamaan henkilötietojasi, jos huomaat niiden olevan virheellisiä, puutteellisia tai epätarkkoja.

Jos huomaat, että ISNI-tietokannassa (<https://isni.org/page/search-database/>) on virhe (mm. samannimisen henkilön julkaisut näkyvät sinun kohdallasi), tee korjauspyyntö.

Yksi tapa on lähettää korjauspyyntö ns. keltaisen laatikon kautta tietokannan ylläpitäjille. Keltainen laatikko näkyy ISNI-tietokannassa tekijän tietojen näkymässä vasemmallalla. Korjauspyyntö kirjoitetaan englanniksi.

Toinen tapa on ottaa yhteyttä meihin: toimijakuvailu-posti@helsinki.fi. Kansalliskirjasto voi korjata ja muokata Kansalliskirjaston kautta lähetettyjä tietoja. Kansalliskirjaston lähettämiin tietoihin liittyy tiedontoimittajatunnus NLFIN (National Library of Finland). ISNI-tietokannassa olevat henkilötiedot käsitellään EU:n General Data Protection Regulation -tietosuojalain mukaisesti.

Tarkempia tietoja mm. datan keruuseen ja säilyttämiseen liittyvistä periaatteista löydät ISNI-keskuksen datapolitiikasta: [ISNI Data Policy](#) (PDF-tiedosto, 544 KB; englanniksi).

Muuta

Jos et ole löytänyt tältä sivulta vastausta omaan kysymykseesi, ota meihin yhteyttä: [toimijakuvailu-posti @ helsinki.fi](mailto:toimijakuvailu-posti@helsinki.fi)